

BILTEN

UDRUGE TJELESNIH INVALIDA BJEOVAR

Europski socijalni fond

Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020.

UDRUGA
TJELESNIH INVALIDA
BJEOVAR

Republika Hrvatska
Ministarstvo kulture
Republic of Croatia
Ministry of Culture

Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva

NAZIV PROJEKTA: 54 + KULTURA

OPĆI CILJ: Socijalno uključivanje i unaprjeđenje kvalitete života osoba s invaliditetom starijih od 54 godine kroz aktivnu participaciju u kulturno umjetničkim aktivnostima.

Unaprjeđenje kvalitete života osoba s invaliditetom starijih od 54 godine kroz aktivnu participaciju u kulturnim aktivnostima i razvojem socijalnih, kognitivnih, emocionalnih i kreativnih vještina kroz radionice osobnog izražavanja i osnova vokalnog izričaja te potvrdom usvojenih novih znanja i vještina kroz javnu izvedbu.

NOSITELJ: Udruga tjelesnih invalida Bjelovar

PT 1: Ministarstvo kulture

PT 2: Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

VRIJEDNOST PROJEKTA: 244.271,43 kn

TRAJANJE PROJEKTA: 23.07.2018. - 22.07.2019.

Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost Udruge tjelesnih invalida Bjelovar.

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Evropska unija iz Europskog socijalnog fonda.

DODJELA BESPOVRATNIH SREDSTAVA U SKLOPU POZIVA NA DOSTAVU PROJEKTNIH PRIJEDLOGA „UMJETNOST I KULTURA 54+“

Ministrica kulture dr. sc. Nina Obuljen Koržinek, ministar rada i mirovinskog sustava mr. sc. Marko Pavić i zamjenik upraviteljice Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva Luka Bogdan, uspješnim prijaviteljima dodijelili su ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava u sklopu „Poziva na dostavu projektnih prijedloga Umjetnost i kultura 54+“ u ponedjeljak, 23. srpnja 2018. godine, u Muzeju Mimara.

Za financiranje je odabранo ukupno 40 projekata, među kojima i projekt UTIB-a. Provedba se provodi u sklopu Prioritetne osi 2 „Socijalno uključivanje“ Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014.-2020., s ciljem postizanja bolje socijalne uključenosti i unaprjeđenja kvalitete života osoba starijih od 54 godine kroz poboljšanje pristupa kulturnim i umjetničkim aktivnostima.

„Pored toga, Poziv je usmjeren na podizanje razine vidljivosti i pozitivne percepcije navedene skupine u društvu općenito. Osvješćivanjem javnosti o važnosti uključivanja osoba starijih od 54 godine u društveni život, kao i osnaživanjem te skupine stanovništva, ostvarit će se preduvjet za unaprjeđenje njihova položaja u široj zajednici“, rekla je ministrica kulture.

Ministar rada i mirovinskog sustava mr. sc. Marko Pavić podsjetivši kako je jedan od prioriteta njegova ministarstva rad na boljoj uključenosti starijih osoba, istaknuo je kako je današnji paket jedan od najljepših iz tog programa. Čestitke uspješim prijaviteljima uputio je i zamjenik upraviteljice za programe Europske unije iz Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva Luka Bogdan.

Uspješni nositelji 40 projekata su: KA-MATRIX - Udruga za društveni razvoj, Međimurska županija, Centar za ženske studije, Muzej moderne i suvremene umjetnosti, Eurokaz, Udruga za promicanje kultura Kulturtreger, Tehnički muzej Nikola Tesla, Prostor rodne i medijske kulture K-zona, Opera b.b. Zagreb, Pučko otvoreno učilište Zagreb, Hrvatsko društvo likovnih umjetnik (HDLU), Zagreb film festival, Općina Donja Voća, Općina Vižinada-Visinada, Udruga tjelesnih invalida Bjelovar, Narodno sveučilište Dubrava, Grad Dugo Selo, Udruga Ri Rock, Hrvatsko narodno kazalište u Varaždinu, Udruga za kulturu „Beat“, CEKAPE Centar za kreativno pisanje, Crveni nosovi, ULUPUH, Hrvatski savez gluholoslijepih osoba Dodir, Grad Poreč-Parenzo, Općina Petrijevci, Art-kino, Centar za kulturu Trešnjevka, Pučko otvoreno učilište Krapina, Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu, Udruga Bacaći sjenki, Međunarodni centar za umjetnost, Svjetski savez mladih Hrvatska, Narodno učilište, ustanova za obrazovanje i kulturu, Grad Prelog, KUD „Prigorje“, Pučko otvoreno učilište Novi Marof, Zavičajni muzej Našice, Dramska udruga Proložac i Općina Pitomača.

Ugovore je, u ime Udruge tjelesnih invalida Bjelovar, potpisao i preuzeo predsjednik Tomislav Novosel, prof.

RADIONICA ZA USPJEŠNU PROVEDBU PROJEKATA U OKVIRU NATJEČAJA „UMJETNOST I KULTURA 54+“

Dana 30. kolovoza 2018. godine (četvrtak) Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva organizirala je u Zagrebu, hotel Dubrovnik, Gajeva 1 radionicu o provedbi svim organizacijama kojima su odobrene podrške za provedbu projekata u okviru natječaja „Umjetnost i kultura 54+“.

Natječaj „Umjetnost i kultura 54+“ je proveden u sklopu Prioritetne osi 2 „Socijalno uključivanje“ Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014.-2020., s ciljem postizanja bolje socijalne uključenosti i unaprjeđenja kvalitete života osoba starijih od 54 godine kroz poboljšanje pristupa kulturnim i umjetničkim aktivnostima.

Specifični ciljevi su poboljšanje socijalnih, kognitivnih, emocionalnih i kreativnih vještina osoba starijih od 54 godine, povećanje vidljivosti starijih osoba i prepoznavanje njihovih potencijala u svrhu veće socijalne uključenosti te jačanje kapaciteta kulturnih djelatnika i umjetnika za rad usmjeren na socijalno uključivanje osoba starijih od 54 godine.

Aktivnostima projekta radnoga naziva „54+Kultura“ želimo postići aktivnu participaciju u kulturno-umjetničkim aktivnostima, uključujući glazbene (zbor) i literarne radionice za članove Udruge tjelesnih invalida Bjelovar.

U ime Udruge, na radionici je sudjelovala voditeljica projektnih aktivnosti, „54 + Kultura“ Ivana Toncer, bacc. oec.

TISKOVNA KONFERENCIJA POVODOM POČETKA PROVEDBE PROJEKTA „54 + KULTURA“

Dana 20. rujna 2018. godine (četvrtak) održana je tiskovna konferencija povodom početka provedbe projekta „54 + Kultura“ sa početkom u 10:00 sati, u prostorijama hotela Central, V. Lisinskog 2, Bjelovar. Nositelj projekta je Udruga tjelesnih invalida Bjelovar dok je projekt odobren u okviru natječaja „Umjetnost i kultura 54+“.

Teme:

1. Cilj projekta, očekivani rezultati i održivost

Cilj projekta obuhvaća socijalno uključivanje i unaprjeđenje kvalitete života osoba s invaliditetom starijih od 54 godine kroz aktivnu participaciju u kulturno-umjetničkim aktivnostima, uključujući glazbene (zbor) i literarne radionice za članove Udruge tjelesnih invalida Bjelovar.

Projekt „54 + Kultura“ traje 12 mjeseci od 23.07.2018. do 22.07.2019. godine.

U sklopu projekta provode se glazbene radionice (zbor) srijedom u 17:00 sati pod vodstvom gospodina Gorana-Krune Kukolja te literarne radionice petkom u 14:00 sati pod vodstvom gospode Đurđe Vučetić. Radionice se provode u prostorijama Udruge, Gundulićeva 1, Bjelovar. Također, predviđena su dva javna nastupa unutar godine dana te nekoliko posjeta kazalištu i kulturno-umjetničkim institucijama.

UDRUGA TJELESNIH INVALIDA BJELOVAR PROVODI LITERARNE I GLAZBENE RADIONICE ZA STARIJE OSOBE S INVALIDITETOM

Udruga tjelesnih invalida Bjelovar provodi literarne i glazbene radionice za starije osobe s invaliditetom u okviru odobrenoga projekta: „54 + Kultura“ od strane Ministarstva kulture.

Radionice su namijenjene odraslim članovima Udruge tjelesnih invalida Bjelovar starosne dobi 54 i više godina života, a zamišljene su kao interaktivno druženje i razmjena iskustava, uz stručnu podršku i vodstvo. Na literarnim radionicama obrađuju se teme literarnog stvaralaštva dok glazbene radionice obuhvaćaju formiranje i uvježbavanje osnova glazbe i mješovitog zbara. Radionice se održavaju u prostorijama Udruge tjelesnih invalida Bjelovar, Ivana Gundulića 1, Bjelovar. Predviđeno trajanje radionice je oko 90 minuta. Radionice su besplatne uz osigurano osvježenje i radne materijale.

RADIONICA PODRŠKE PROVEDBI PROJEKATA U OKVIRU NATJEČAJA: „UMJETNOST I KULTURA 54+“

Dana 11. i 12. listopada 2018. godine Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva organizirala je u Termama Jezerčica, Donja Stubica radionicu podrške provedbi projekata odobrenih u okviru natječaja „Umjetnost i kultura 54+“.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva je u 2018. godini napravila iskorak u osnaživanju prijavitelja i korisnika podrški u okviru Europskog socijalnog fonda. Uz uobičajene informativne i provedbene radionice, prijaviteljima i korisnicima pruža izravnu podršku u vidu izobrazbi o uvjetima prijave na pojedine natječaje kao i podršku kod provedbe projekata i što kvalitetnije izrade Zahtjeva za nadoknadom sredstava sa svim pratećim dokumentima. Cilj novoga programa podrške je unaprijediti postupak prijave i povlačenja sredstava iz EU fondova osnaživanjem prijavitelja i korisnika za izradu kvalitetne dokumentacije, kako kod prijave, tako i kod provedbe, koja bi ostavila manje prostora za dodatna pojašnjenja ili korekcije te posredno ubrzala postupak i učinila sustav učinkovitim.

Troškove smještaja i prehrane sudionicima je osigurala Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva. U ime Udruge tjelesnih invalida Bjelovar, radionici je prisustvovala voditeljica projekta „54 + Kultura“ Ivana Toncer, bacc. oec.

POSJET ČLANOVA UTIB-A „INTERLIBERU“ ZAGREB

Dana 15. studenoga 2018. godine (četvrtak) organiziran je posjet sudionika literarne radionice na sajam knjiga „Interliber“ u Zagrebu. Stručni posjet održan je u okviru provedbe projekta „54 + Kultura“. Nositelj projekta je Udruga tjelesnih invalida Bjelovar dok je projekt odobren u okviru natječaja „Umjetnost i kultura 54+“. Sredstava za provedbu osigurana su iz Europskog socijalnog fonda, dok obavezni udio nacionalnog sufinanciranja od 15% osigurava Ministarstvo kulture iz Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Tema:

**Posjet članova Udruge tjelesnih invalida Bjelovar
sajmu knjiga „Interliber“ u Zagrebu**

Cilj projekta obuhvaća socijalno uključivanje i unaprjeđenje kvalitete života osoba s invaliditetom starijih od 54 godine kroz aktivnu participaciju u kulturno-umjetničkim aktivnostima, uključujući glazbene (zbor) i literarne radionice za članove Udruge tjelesnih invalida Bjelovar.

Projekt „54 + Kultura“ traje 12 mjeseci od 23.07.2018. do 22.07.2019. godine dok vrijednost projekta iznosi 244.271,43 kn.

U sklopu projekta provode se glazbene radionice (zbor) srijedom u 17:00 sati pod vodstvom gospodina Gorana-Krune Kukolja te literarne radionice četvrtkom u 14:00 sati pod vodstvom gospode Đurde Vučetić. Radionice se provode u prostorijama Udruge, Gundulićeva 1, Bjelovar. Također, predvidena su dva javna nastupa unutar godine dana te nekoliko posjeta kazalištu i kulturno-umjetničkim institucijama.

Članovi Udruge na danu aktivnost putovali su kombi vozilom Udruge prilagođenim za osobe s invaliditetom. Kombi vozilo Udruge redovito se koristi za prijevoz članova na sve aktivnosti.

OBILJEŽAVANJE MEĐUNARODNOG DANA OSOBA S INVALIDITETOM UZ PRVI JAVNI NASTUP SUDIONIKA PROJEKTA „54 + KULTURA“

3.12.2018.
**HOTEL
CENTRAL**

TEMA:

Svečano obilježavanje
Međunarodnog dana osoba
s invaliditetom uz javni
nastup sudionika projekta
„54 + Kultura“

RASPORED:

- Okupljanje sudionika od 13,00 do 13,30 sati;
- Pozdravna riječ domaćina i gostiju;

Prigodni program:
nastup Zbora i Literarne sekcije
Udruge tjelesnih invalida Bjelovar
u okviru projekta Ministarstva
kulture „54 + Kultura“;

Svečani ručak;
Zabava uz druženje i ples;
Završetak u 18,00 sati.

Dana 03. prosinca 2018. godine (ponedjeljak) održano je svečano obilježavanje Međunarodnog dana osoba s invaliditetom, u prostorijama hotela Central, Bjelovar, V. Lisinskoga 2, s početkom u 13,00 sati u organizaciji Udruge tjelesnih invalida Bjelovar. Povodom obilježavanja Međunarodnog dana osoba s invaliditetom, prvi puta su javno nastupili sudionici projekta „54 + Kultura“. Sredstava za provedbu osigurana su iz Europskog socijalnog fonda, dok obavezni udio nacionalnog sufinanciranja od 15% osigurava Ministarstvo kulture iz Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Ovom prigodom okupljeni su imali priliku doživjeti proekte vrijednog rada sudionika projekta „54 + Kultura“ putem glazbenih i literarnih radionica te se pridružiti istima.

OBILJEŽAVANJE MEĐUNARODNOG DANA OSOBA S INVALIDITETOM UZ PRVI JAVNI NASTUP SUDIONIKA PROJEKTA „54 + KULTURA“

Ovogodišnji Međunarodni dan osoba s invaliditetom, za nas koji pripadamo najbrojnijoj svjetskoj manjini, (10% na lokalnoj i globalnoj razini), održava se pod krilaticom koja je naša zajednička poruka društву: „Osnaživanje osoba s invaliditetom te osiguravanje inkluzivnosti i jednakosti“. Na ovaj dan kada podsjećamo donosioce odluka i naše sugrađane da smo u mnogim aspektima još uvijek isključeni iz ravnopravnog sudjelovanja, prenosimo im poruku da uklanjanjem ne samo fizičkih barijera nego još više prihvaćanjem naših drugačijih sposobnosti svi oni mogu puno doprinijeti stvaranju društva koje će uistinu uključivati sve.

“Djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom, njihovim roditeljima i starateljima, stručnim djelatnicima i volonterima, te svima koji sudjeluju u skrbi i poboljšanju kvalitete življenja djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom, upućujemo čestitke povodom Međunarodnog dana osoba s invaliditetom, 03.12.”

UDRUGA TJELESNIH INVALIDA BJELOVAR KONTUNUIRANO PROVODI LITERARNE I GLAZBENE RADIONICE ZA STARIJE OSOBE S INVALIDITETOM

Udruga tjelesnih invalida Bjelovar provodi literarne i glazbene radionice za starije osobe s invaliditetom u okviru odobrenoga projekta: „54 + Kultura“ od strane Ministarstva kulture.

Radionice su namijenjene odraslim članovima Udruge tjelesnih invalida Bjelovar starosne dobi 54 i više godina života, a zamišljene su kao interaktivno druženje i razmjena iskustava, uz stručnu podršku i vodstvo. Na literarnim radionicama obrađuju se teme literarnog stvaralaštva dok glazbene radionice obuhvaćaju formiranje i uvježbavanje osnova glazbe i mješovitog zбора.

Radionice se održavaju u prostorijama Udruge tjelesnih invalida Bjelovar, Ivana Gundulića 1, Bjelovar. Predviđeno trajanje radionice je oko 90 minuta. Radionice su besplatne uz osigurano osvježenje i radne materijale.

Glazbene radionice (mješoviti zbor) održavaju se srijedom od 17:00 do 19:00 sati u prostorijama Udruge, Gundulićeva 1 pod stručnim vodstvom gospodina Gorana Krune Kukolja.

Literarne radionice održavaju se četvrtkom od 14:00 do 16:00 sati u prostorijama Udruge, Gundulićeva 1 pod stručnim vodstvom gđe Đurđe Vučetić.

NEKI OD LITERARNIH RADOVA SUDIONIKA NASTALIH NA RADIONICAMA

IZVJEŠĆE

U sklopu projekta 54+ kultura Udruga tjelesnih invalida Bjelovar uspjela je okupiti zainteresirane za literarnu grupu i rad u njoj.

Uistinu se radi o grupi 60++, ali to ne znači da se sudionici osjećaju prestarima za liriku, epiku i – dramu!

Već na prvim sastancima otkrivamo među sobom prave pjesnikinje!

Grupa je šarolika, ali puna želja i volje da zajedničkim snagama proveđe jednogodišnji projekt do samog kraja.

Radujemo se predstojećim druženjima, diskusijama, kazališnim predstavama i putovanjima....

Nada Vranko-Nagy

Literarna radionica

Pričala mi je prijateljica iz Zagreba kako pohađa tečaj kreativnog pisanja. Već drugu godinu zaredom sastaje se ista grupa ljudi i pod stručnim vodstvom poznate književnice uče, razgovaraju, dijele razmišljenja, oblikuju svatko svoj roman... Prethodno su im na puno književnih primjera objašnjene finese dobrog zapleta, umetanja sporednih likova, naglih preokreta u radnji i još mnogo toga... Takvi se satovi plaćaju, a polaznici su sve koherentnija grupa koja se dobro poznaje i zna što od kojeg sudionika može očekivati.

Slušala sam je sa zavišu i mislila: Eh, kad bi barem u Bjelovaru postojalo takvo nešto! No, ničeg sličnog nije bilo na vidiku!

Prije nekoliko godina okupljali smo se u okviru Matice hrvatske, Ogranak u Bjelovaru, ali je i to polako zamrlo. Postojale su i večeri poezije u kafiću „Katarina“, a unazad dvije-tri godine ni toga više nema...

Kad sam se ovoga ljeta učlanila u Udrugu tjelesnih invalida Bjelovar, učinila sam to najviše iz razloga kako bih na zajedničkim izletima mogla fotografirati.

Pred kraj ljeta stigao je mail iz Udruge kojim s epozivaju zainteresirani da se uključe u rad glazbene ili literarne radionice.

To je bilo ono što mi je trebalo: Literarna radionica! Mjesto gdje ću naći ljude sličnog afiniteta s kojima ću moći razmjenjivati mišljenja o pročitanim ili zadanim knjigama, gdje ću dobiti poduku iz književnog jezika, gdje ću imati priliku napisati nešto na zadanu temu i zatim je zajedno prodiskutirati s ostalim polaznicima.

Prva dva sastanka naše radionice protekla su u ležernom tonu, upoznavajući se. Još uvijek ne znam je li to konačan broj sudionika ili će nam se još netko pridružiti. Voljela bih!

Uvjjeti rada su odlični. Imamo zasebnu prostoriju, dobili smo pisaći pribor. Stručne suradnice u Udrudi vrlo su susretljive, a nadam se da će od voditeljice dosta toga naučiti.

Za početak bih voljela znati nešto o svakom sudioniku: zašto je pristupio, je li se okušao u pisansu, što piše, koliko dugo i je li do sada nešto objavljivao.

Kad vidimo kakvi su nam potencijali, bilo bi dobro napraviti okvirni plan rada po mjesecima da znamo što nas čeka jer će radionica trajati godinu dana pa da i sami pomalo kreiramo ono što želimo postići ovim druženjem.

Malo nas je... Radionica mora biti zanimljiva, kreativna i stimulativna da bi se održala tenzija tijekom cijele godine.

Trebamo znati postoje li mogućnosti da se naši uradci objave, samostalno ili grupno, mogu li se uradci tiskati kao zbornik ili pojedinačno....

Imamo lijep prostor, stručno vodstvo, primjereni termin, nema materijalnih izdavanja, a zgode se i kolači...pa tko ne bi poželio takvu radionicu???

Javorka Pangerčić

MODRA HALJINA

Odjenu ta svoju ljetnu modru haljinu jedrim gradom.

Lovim vjetar da mi zategne sklisku tkaninu preko bokova.

Od mora koje je od mene udaljeno godinama i kilometrima čutim samo tu mekoću maestrala.

Ne mogu se više sjetiti, ne mogu više osjetiti radost prepustanja zapjenjenim morskim valovima.

Utonula su u meni sva ona gibanja vode, izmjena morskih struja i i znatiželjno isipavanje morskog žala, prstima.

Ostaje samo osjet lahora po ogoljenom vratu i modra svilena haljina što me grli umjesto mora.

Javorka Pangerčić

TUGUME

Tugujem zbog onih kojih više nema.
Zbog svih prošlih dana kad bili su tu.
Rad' ponekih dragih što vratit se mogu, usudim se nadat', tek katkad u snu.
Zbog ljubavi, čežnji, zbog sanja, zbog smijeha, zablude i težnji, nevinosti, grijeha.
Tugujem za onim metežom zanosnim, za proljetnim danom bezbrižnosti sjajne.
Za mladošću ranom, kad skrite su želje duboko u srcu spavale k'o tajne...

Anita Franjević

„MAJZL“

Kuća, kakve su u to vrijeme bile – „u ključ“! „U ključu“, prema dvorištu, štaglju i ogradi s vrtom, na koji se nastavljala okućnica, nalazilo se predoblje iz kojega se ulazilo u sobe: dvije do puta i u kuhinju na koju se nastavljala komora i ulaz na tavan. Podrumi se nisu gradili jer je teren na Rašcu vodolijezan pa su se krumpir i repa, umjesto spremanja u podrum, trapili u trapove u kojima su preko zime bili zaštićeni od smrzavanja. Kuće „u ključ“ bile su u modi oko 1964. godine pa nadalje...

Kod Majerićevih je u kuhinji dominirala kuma Manda, Bosanka. Patila je od kronične glavobolje te je često kao lokalnu anesteziju nosila povezani, vlažni ručnik oko glave... Poslike dobre zabave DVD-a Gudovac pola je Rašča nosilo poveze oko glave, a Matek Makarov, preko puta Doma zabijao je u plot nove „štakete“. Nekako prije jutra potukli se Gudovčani i Korjenčani i dohvatali što im je prvo palo pod ruke...

U prvoj sobi kum Joža Majerić naložio je „piljevinku“. Bila je rana zima, početak mjeseca studenoga. Noći su bile hladne, minus 10 stupnjeva, a društvo se najavilo da će doći na „ajnc“...

Išli smo kako tko: Dragan, mladi sin kuma Jože i kume Mandi, u 8. razred osnovne škole, stariji – Ivica, radio je kod Šingerbergera u gradu. Nije mu išla škola pa se poslije završetka osmoljetke zaposlio, Zvonko u Gimnaziju, ja u 1. razred Tehničke škole, a Vlado Hudić i Zdravko Oreški ostali su na selu. Jedna grupa nas školarača išla je u škole u Bjelovar poslije podne. Već je vozio autobus pa smo u grad putovali onim s polaskom s gudovačkog križanja u 13.00, a iz škole se vraćali u 19.15, ali samo da Mate, do križanja gudovačke ceste i ceste za Veliko Korenovo i Nartu. Do Rašča ili Marofa, zaseoka ili ulica Gudovca, do naših kuća, bilo je još četiri-pet kilometara za pješačenje...

Oko 19.30 autobus je stao kod Mate. Izašli smo iz toplog autobusa u hladnu, maglenu noć i uputili se svojim kućama. Hladan zrak zasićen maglom presjekao nas je, osjećali smo kako nam se para pri izlasku iz nosa – ledi!

Na Rašču je bio mekani put, zimi – blato doslovce do koljena, a na nogostupu koji se redovito godišnje uređivao – nešto manje. Od Frtalića do Majerića je oko 500 metara. Šljapkali smo intuitivno uz Frtalićevu živicu po polusmrznutom gustom blatu. Školske torbe na remenu šivaču klatile se po guzicama, blato je špricalo na sve strane!

Prozor na sobi Majerićeve kuće bio je osvjetljen, znak da će se večeras, a možda i noćas „anjcati“. Za provjeru, napravili smo „ciganjsku lotru“ pa je Dragan izreferirao: „Miljek Sitar, Hudić, Ratković, moj stari i... E, ovoga ne poznam! Čini mi se da je to onaj od Dalmatinke, došao je iz Njemacke. Valjda je on... Dečki, idemo i mi baciti jednu!“

Ušli smo u predoblje, bacili torbe uza zid, skinuli kapute, kape, vunene rukavice i šalove i sve nabacali na stolić u kutu. Trljali smo dlanove i uši, stepali po betonskom podu... E, ovdje se već da, toploje! „Gamad jedna, gdje ste do te dobe? Pusta'je, nikad od vas poštenih ljudi, kradete Bogu dane!“ – dočekala nas je kuma Manda na svoj osebujni način i sa šalicom vrucég, lipovog čaja s malo rakije. Skutrili smo se svak sa svojom šalicom blagotvornoga napitka i za tili su se čas uha upalila, obrazzi zarunjeneli, postali smo rječiti – počela je zafrkacija: „Zvonko, vidjeli smo te, nemoj mislit' da nismo! Kod groblja si šlatao Ankicu!“ „Nije istina! Pomagao sam joj da prijeđe preko grabe na drugu stranu ceste.“ „Ha, a što ti je ruka radila pod njenim kaputom?“ „Lažeš! Pizda ti materina, razbit' cu ti nos!“ „Kaj je, jebivjetri?! Mir! Tam' imate stol, zemite si panj pod guzicu i da vas nismo čuli!“ – zagrmio je kum Joža Majerić, Zagorac, otvorivši vrata sobe u kojoj je ekipa već počela „anjcati“...

Tomislav Novosel

MENI JE TO VAŽNO

Poput boca na tekucoj vrpci kreću se uredno dani, jedan za drugim. Ljeto je prošlo k'o „San ivanske noći“ i pred nama se otvara nova jesen. Kroz prozor gledam ocvali ružičnjak u susjednom vrtu. I drveće mijenja ruho. Svježa zelena boja lišća prelazi u žuto-smeđu koja će na kraju prije opadanja postati skarletna.

Razmišljam: Nema više posjeta mojoj „kolibi na kraju puta“ kako nazivam kućicu smještenu nekim dvanaestak kilometara od grada na vrhu brda čije su padine obrasle vinogradima, a u podnožju caruje gusta šuma. Pitam se kako će ispuniti to nailazeće, neugodno, kišovito i sniježno razdoblje do novoga početka! Dakako, mislim na iduće proleće. Istina je... još uvijek povremeno slikam i, naravno – pišem! Kad naide inspiracija, iznjedri se i koja pjesma, a vodim i dnevnik. Moram priznati – malo sam ga i zanemarila. Sigurna sam da su se neke stvari „provukle ispod radara“, iako nisu baš i nevažne. Nisam ih uspjela pravodobno registrirati.

Zanijela me, naime, ideja o pisaju memoara! Hoću li uspjeti probuditi to mnoštvo događaja iz prošlosti i „izvući“ iz sivih moždanih stanica, teško je reći. No, sve je to moja, rekla bih svakodnevica. I dok razmišljam o svemu, prene me zvuk telefona:

„Slušam te!“ – rekoh.

„Zamisl! Konačno nešto dobro za nas! U mojoj Udruzi tjelesnih invalida počinju literarne radionice, a što je najvažnije – besplatne su! Što kažeš? Sjeti se da smo razgovarale kako je prava šteta što ne postoji neko mjesto gdje bismo se mogli književno „izgrađivati“, komentirati nešto i, dakako, nešto novoga naučiti!“

„Pa znaš da nisam član Udruge!“ – rekoh.

„Ništa zato! Propitah se! Možeš biti pridruženi član!“

„To je nešto drugo! No, jesli li sigurna u to što govorиш? Otkuda u današnjim vremenima nešto – besplatno?“

„Dakako! Molim te, razmisi!“

„Iskreno – ne moram razmišljati! Pristajem!“

Pomišljam – evo nečeg novog. Neka nova, neočekivana luč koja će me, uvjerenja sam, zaokupiti tijekom turobnih godišnjih doba. U poodmaklim se godinama ne radujemo maglovitim danima, staccatu kiše po oknima ili bijelini snijega koja nas je u djetinjstvu toliko očaravala.

Ali – literarna druženja! Nešto novo, nešto – izvanredno! Zapravo – meni je to važno!

Prošla su od tada tri tjedna. Na pragu smo četvrtoga. Svakoga četvrtka u četrnaest sati sjedam u „školsku klupu“ osjećajući se, (naravno u nutrini), pomlađeno!

Spremna sam opet obnoviti nešto zaboravljenoi naučiti nešto novo o svom jeziku koji se tijekom povijesni mijenjao ovisno o osjećajima, odnosno vladajućim strukturama.

Suvremena globalizacija ponovo nam „prijeti“ pa se jezikoslovci trude neke strane, već gotovo udomaćene riječi, zamijeniti riječima našega materinjeg jezika. Ponekad više, ponekad manje uspješno. Slažem se da je vrlo izazovno raspravljati o tome.

Iskreno – još nisam dobro upamtila imena polaznika kao ni njihov konačni broj. Jer, svaki puta nekoga nema ili se pojavi netko novi. Složili smo se da svakako moramo poraditi na tome kako bismo se konačno pomnije upoznali.

Raspon dobi sudionika? Pedesetčetiri plus – kako glasi i naziv projekta. Ja sam ipak najstarija. No, je li to bitno? Bitno je da se kreće uz vrlo ugodnu, neposrednu nastavnicu hrvatskoga jezika Đurđu Vučetić te mladu voditeljicu projekta Ivanu Toncer.

Nastojat će biti redovita polaznica, što će, naravno, o mnogočemu ovisiti!

Jer k'o što već i spomenuh: MENI JE TO VAŽNO!

Bjelovar, listopad 2018.

Anita Franjević

NEKI OD LITERARNIH RADOVA SUDIONIKA NASTALIH NA RADIONICAMA

SJEĆANJE NA FREU

Ostalo mi je samo sjećanje na nju....Sjećanje na moju dragu, odanu i uvijek radosnu prijateljicu!
Često bi svračala k meni i pravila mi društvo. Kad bih boravila u vrtu, bila bi sa mnom. Kad bih ušla u kuću, i ona bi bila tu. Nekad je radije ostajala vani i strpljivo me čekala, ali – bila je tu!

Često smo pričale. Doduše, pričala bih ja, a ona je strpljivo slušala. Sve što je kazano – ostalo je samo među nama!
Dolazila bi ona i kad bi mi u gostima bila unučad. Kao što ih i ja volim i radujem se svakom njihovom posjetu, tako im se i Frea radovala i družila se s njima. Skakutali bi oni oko kuće, trčali za loptom, jurili na romobilima, biciklima...., a i Frea je uvijek bila tu. Tu negdje, njima za petama....

Moja mlađa unučica priupitala me jednom, bi li Frea mogla biti i njezinu prijateljica. Moj je odgovor bio potvrđan:
„Emy, ako pružiš ljubav, ljubav će ti se vratiti! Ako ti budeš voljela Freu, i Frea će voljeti tebe!“
Voljela je Emy Freu kao da je njezina. Kad bi s Ily i Viggom došla u Bjelovar, uvijek bi pitala za nju. Emy je voljela Freu, a Frea malu Emy. Našao bi se i poneki slastan zalogaj za Freu. Emy bi joj prišla i s dlanu pružila zalogaj, a brinula je da se i u zdjelici uvijek nađe i sveža voda. Često ju je milovala po glavi i leđima. To se Frei dopadalo i godilo joj.

I Ily je voljela Freu, ali je se pomalo i bojala. U ranom je djetinjstvu, u Zagrebu, u parku imala neugodan susret s nekim psom. Otada s nelagodom prilazi i k Frei. Trudi se i iz daljine joj ostavi nešto hrane u zdjelici. Freu je i milovala, ali samo u mojoj nazočnosti.

Viggo se, nažalost, nije imao priliku družiti s Freom. On je maleni dječak koji je prohodao kad Frea više nije bila tu. Ali Tamas, Janos i Pa često su se igrali s Freom, brinuli se da baka uz kosti odvoji i poneki komadić za njihovu prijateljicu Freu.

Naše dvorište i okućnica nisu ograđeni pa k nama osim Free, mješanke – crne labradorice, zna svratiti i Lola – zlatna retriverica. Ona je mlađi pas i često mi u vrtu svojim velikim šapama izgazi tek zasijane gredice. To me ljuti, ali – pomoći nema! Ona to čini u rane jutarnje sate kad ju vlasnica pusti u šetnju....

U susjedstvu ima i mačaka. Đuro, koji je u stvari siva, tigrasta ženka, a moji su joj unuci nadjenuli to ime dok je još bila malo mače, često dolazi u vizite! Švrćo, krvna čisto bijele boje, ne zaostaje za njom. On je mlađi mužjak kojega su prošle veljaće starci mačori poprilično istukli. Vidovalo je rane do kasne jeseni. Još uvijek šepa na jednu nogu. Kako je život okrutan, a sazrijevanje bolno! Kažu da se mužjaci ne vole maziti. Onda je naš susjed Švrćo neobičan mačak: Kad ugleda moju unučad, prilazi, okreće se na leđa, diže doge i čeka da ga oni maze, češkaju, miluju... Veoma je umiljat, Viggo ga je mazio, bolje reći „mjesio“, a Švrćo je sve to stoički podnosio. Česti su gosti još i dvije mačke kojima ne znam imena.

Neki su dan sve četiri sjedile uz krušnu peć. Sjedile su mirno i sunčale se, a još jesenjas su se naganjale i mislili da baš nisu bile u dobrim odnosima. Porasle su i valjda su sklopile primirje jer su shvatile da su u moje dvorište dobrodošle iako me i one znaju rasrditi!

Kao prave, uredne mačke vole svoj izmet zakopati - već znadete gdje! Pa naravno, u svježe prekopane, razrahljene i netom zasijane gredice. Frea ih je ponekad znala pojuriti jer su svračale i do njezine zdjelice s hranom pa se gostile. Nisu uvažavale ni to što je na zdjelici bio naslikan – pas!

Kad nije bilo ni Free ni mačaka, do zdjelice bi svratile, ali samo nakratko, na brzinu – sjenice. Skupljale bi mrvice ili sjemenke koje bi popadale iz hranilišta na stablu višnje. Sjenice i crvendači morali su biti vrlo pažljivi i brzi da ih ne bi ugrabila koja maca. Mislim da su do sada u tome te drage i cvrkutave ptičice bile veoma uspješne. Još nikada nisam zatekla hrpicu raščerupanog perja kao dokaz mačje gozbe.

Svi su tu – svračaju, dolaze, odlaze. Frea više ne dolazi. Jedne večeri vlasnik ju je poveo sa sobom u šetnju. Već je drijemala. Poveo ju je da njemu pravi društvo, ali s nije vratio s njom! U ruci mu je ostao samo povodac! Nepažljivi i prebrzi vozač autom je udario Freu i usmratio je. Otišao je, a da se nije ni osvrnuo, a kamoli stao....

Svi smo bili tužni. Svima nam nedostaje taj dragi, stari, dobri pas.
Više mi na druženje ne svrača moja vjerna prijateljica. Nema više razgovora, grebanja po vratima podruma s najavom da je tu. Ostale su samo ogrebotine.

Ostalo je samo sjećanje na Freu....

Nada Vranko-Nagy

NEOBIČNE GAMAŠE

Prva je nedjelja u mjesecu. To je dan kada bjelovarski planinari u 9.30 kreću iz šume Lug put Planinarskog doma na Bilogori (200-250 NV). Kamenitovac – Planinarski dom kojim upravlja HPD Bilogora Bjelovar tada živne od žagora i razdražanih razgovora planinarki i planinara koji su netom stigli, svi redom malo zadihani.

Staza kojom se krećemo mjeri oko 2 sata hoda i polagano se penje od 135 bjelovarskih metara NV do kamenitovačkih 242 m. Da bi se krenulo prepješaći tih 9 km, potrebno je obuti prikladnu obuću i obući prikladnu odjeću. Te prve nedjelje ovoga siječnja, prve nedjelje ove dvije godine, zatekla sam se u još uvijek stalno nenastanjenoj kući. Petnaestak dana prije isteka dvijetusučeosamnaeste u njoj je vrvio život: cika, vika, žamor, trka, padanje, ustajanje.... dvorište, dnevni boravak....gomila cipele....narančastocrveni plamičci iz kaminske peći unijeli su veselje i toplinu u kuću koja samuje veći dio godine. Sve je opet utihnulo kad su svi moji krenuli na skijanje!

Tiho je bilo i toga jutra. Tu sam noć mirno spavala. Pred jutro me san prevario: planinari su već bili krenuli kad sam se probudila! No, nisam odustala od pohoda na Kamenitovac! Morala sam improvizirati: Umjesto planinarskih teleskopskih štapova poslužit će deblji ljeskov prut o koji moj muž vješa kobasicе. Tu su istare, još uvijek dobre, stare planinarske, kožne cipele. Premašala sam ih mašću i ulaštila jer mi je zaštitna krema za cipele u stanu u Preradovićevoj...Planinarske su čarape ovdje. Obući ću sinovljevu debelu, pamučnu majicu. Rukave ću morati dvaput presaviniti, bit će dobra. Prirodna je tkanina, tijelo će moći disati. I jakna je ovdje – umjesto kratke – duga. Tu su i rukavice, a francuska kapa od filca grijat će mi glavu.

No, vani je snijeg! Tko zna ima li zapuha i koja je visina sniježnog pokrivača na bilogorskoj stazi? Nema mojih gamaša!!! One su na četvrtom katu ustanu na bjelovarskom Korzu! Nije nimalo ugodno kad u cipelu upadne snijeg i otopi se... Što ću sad???? Imam rješenje: U podrumu su stare dokoljenke. Na stopalicama tih termo dokoljenki malo nedostaje da probiju prsti i pete jer izbliza često gledaju unutrašnjost čizama za vrt! Žrtvovat ću njih! Uzela sam škare i ukoso prerezala stopalice! Navukla sam ih i naopačke preko nogavica hlača. Bile su mucaste, šarene sa sivo-lilastim uzorkom. Probušila sam na prednjem dijelu rupice i kada sam obulila cipele, navukla sam moje nove, unikatne gamaše preko njih! Uzicom, koju sam provukla kroz probušene rupice, pričvrstila sam ih za vezice na samom vrhu planinarskih cipela.

Ranac sam opskrbila limunadom, suhim kolačićima, čvarcima itlačenicom, kruhom i glavicom crvenog luka. Jedanaest je sati i – već sam spremna! Planinari su sigurno u zadnjoj šumi... No, stići će ja njih! Susjed Ivo autom me odvezao do Romske kuće koja me podsjetila na Javorkine prekrasne stihove pjesme o Romima Lovarima! Na kraju asfaltirane ceste skrećem desno, u šumu. Neki čovjek motorkom ruši starije stablo. Stajem, pozdravljam zaželjevši svako dobro u Novoj i pitam jesu li ovuda prošli planinari. Odgovor je – negativan! Nastavljam dalje, lijeko, spuštam se po snijegu, lagano se kližem. Gamaše onemogućavaju snijegu da uđe u cipele. Prelazim potok preko drvene brvi. U snijegu su vidljivi tragovi – planinari su već prošli! Opet duži uspon i – evo vidiška: Oranice i livade pod bijelim, sniježnim pokrivačem. Vikendice na vrh brijege govore mi da do Doma nije još daleko! Zastajem. Uzimam mobilni telefon i ovjekovjećujem sebe i zimsku idilu i šaljem je u Austriju! Neka vide djeca i unuci da i kod nas ima snijega i da i baka uživa ub zimskim radostima!

Malo zapuhana stižem do Planinarskog doma. Na ulazu me dočekaju drveni kipovi planinara oblikovani motornom pilom. Ulazim! Ugledavši me, moji prijatelji planinari srdačno me pozdravljaju i raduju se što sam i ove godine s njima. Zaželjni smo si zdravlje, sreću i još mnogo planinarskih druženja...

Ispraznila sam ranac. Malo smo prezalogajili, malo popričali. Polako se spremili i razdragani pješice krenuli našom stazom u Bjelovar. Hodamo, čavrlijamo. Pitaju me gdje sam nabavila gamaše.

„Baš su simpa!“ – kažu.

Aja, ponosna na svoj jutarnji uradak, veselo poskakujem od jedne do druge skupine i započinjem neku novu priču....

Nada Vranko-Nagy

SPLITSKI SENTIMENTI

Split me je obilježio
svojim kalama, plažama i zvonicima.
Kad kažem: Split! – mislim na Grgurov palac,
crnu sfingu na Peristilu
ili Pazar krcat verdurom!

Split koji živi u meni
odzvanja rečenicom:
„Zdravi i veseli bili!“,
vonjem friškine na Matejučici
i garifula na bakinoj ponistri.

Split su cvrčci koji me prate
dok se po jarkome suncu
vraćam s kupanja na Firulama.
Split su bobići, krokanti, kroštule,
slasne rožade i paradižoti.

Skupljam prijatelje po Fejsu
koji kažu: „Split je moj!
Splitu se zavjetujem
i nikada, baš nikada
neću ga prestati voljeti!“

Split je onaj bolji dio mene,
začahuren u maštī,
kao obećana zemlja
kojoj bježim iz svakodnevice
da me krije i spasi....

Javorka Pangerčić
Bjelovar, 14.3.2019.

SIMBIOZA

Utinula sam ti dušu u dlan
i poput vitica grahorica
obavijam ti se oko prstiju.
I gle, već sam bršljan
tvog tamnozelengog kaputa.
U svilenim vlasima svjetlucam
bisernim sjajem imelinih bobica.
Ja sam i ona meka papučica
satkana od smaragdne mahovine.

Obukla sam te u zeleno.
Odjenula sam te sobom.

Sraslo korijenje naših bića
nitko više ne može razdvojiti!

Javorka Pangerčić

MUZIČKA PRATNJA

Spremale smo recital, Anita i ja, pod nazivom „Žene od cvijeća i mirisa“. Anita će izložiti svoje slike u kojima dominiraju cvjetni motivi, a ja će recitirati pjesme o cvijeću. Kako je i moja prijateljica počela pisati pjesme, nježne i lirske, i ona će pročitati nekoliko svojih pjesama. Osmisljavale smo svoj recital, PROJEKT, kako smo ga nas dvije nazvale, u prostoru poznate bjelovarske slastičarnice. Odabir slika na zidovima, pjesme koje će biti predstavljene na recitalu zaokupljale su našu pažnju tjednima. No, da bi ugodaj tako važne večeri u našim životima bio potpun, trebala nam je – gitara! Netko tko bi prebirao po strunama i načinio prijelaz od jednog do drugog seta pjesama. Da, to bi bilo to: slike, stihovi, glazba!

I – krenusmo nas dvije u potragu za muzičkom pratnjom! Sve važne stvari u Bjelovaru rješavaju se – na placu! Tako i ja, pričajući prijateljici koja tamo radi, o ideji za muzičku podlogu našem recitalu, saznajem da ima kćerku koja svira gitaru i lijepo pjeva. Kaže da će razgovarati s njom da nam se pridruži. Kćerka pristaje, ja dobivam broj mobitela da se dogovorim jer mlada je umjetnica počela raditi u Zagrebu... Čujemo se, i gle – na našem će recitalu nastupiti - DUET! Ženski i muški vokal uz pratnju gitare! Prekrasno! Stampaju se plakati, a na njima se najavljuje i glazbeni ugodaj dueta! Isto se obznanjuje i na internetskim stranicama! Sve pripreme teku u najboljem redu. Kad – pet-šest dana prije tog svečanog događaja saznajem da moja mlađa gitaristica ne može dobiti slobodan taj ponedjeljak uvečer i od njihovog nastupa- NIŠTA! Pitam prijateljicu iz suvenirnice ima li ona koga poznatoga tko bi nam mogao svirati. Da, ima! Čovjek ima široki repertoar, svira gitaru i usnu harmoniku i sigurno će biti zadovoljna njime. Dobijem broj mobitela i obavljam razgovor. Čovjek je zainteresiran, brzo nalazimo zajednički jezik sve dok ne spomenem da će se recital održati u – slastičarnici! NE, on tamo neće ići! Raziskošao se i posvadao s vlasnikom prije desetak godina i ni na kraj pameti mu nije da svira u tom prostoru. Drugdje da, ali tamo – NI ZA ŽIVU GLAVU!!!!

Opet smo na početku. Bez muzike. Razmišljamo koga bismo mogli pozvati. Opet se sjetim placa i druge mame koja tamo radi. Sin joj je profesor gitare i radi u Glazbenoj školi u gradiću blizu Bjelovara. Odlično! Pravi glazbenik! Ne treba nam vokal, samo neće prebiranje po strunama. Mami ostavljam broj telefona i tijekom dana sin će javlja. Već dugo nije javno nastupao, ne osjeća se spremnim i ne bi želio samo tako nastupati. Sva moja nastojanja da ne tražimo vrhunsku glazbenu izvedbu ostaju bez uspjeha i opet smo – bez glazbe! Već je i petak, recital je u ponedjeljak, a mi gitare još uvijek nemamo. U međuvremenu mi se pokvario mobitel pa ne mogu komunicirati s Anitom. Mogu putem fiksnog, ali ne onako, operativno kao mobitelom... Toga petka odlazim u kupovinu u Konzum i tamo na ulici nailazim na uličnog svirača. Pjeva i svira na gitari. To je čovjek koji nam treba! Čekam da završi pjesmu i dogovorim s njim nastup za ponedjeljak. Ne stanuje u Bjelovaru već u mjestu udaljenom tridesetak kilometara. Dogovaram tri pjesme, honorar, vrijeme kad treba doći, mjesto i – TO JE TO!!!! Konačno imamo muzičku pratnju! Imamo svirača!

Sretna, iz ureda zovem Anitu i sve joj ispričam. Kad – ona je bila u Glazbenoj školi, razgovarala s učenikom koji svira gitaru, obavila razgovor s ravnateljicom škole i još samo treba pristanak roditelja...

Što sad?! Kako otkazati onom uličnom sviraču kad onako, u žurbi i uzbudjenju, nisam uzelila ni ono najosnovnije – broj telefona, adresu... Barem ime i prezime. Ništa! A kako otkazati učeniku kojemu će to biti prvi javni nastup? Pokušavamo nešto pametno smislit i na koncu donosimo zaključak:

Neka nastupe obojica! Malo jedan, malo drugi!

Bliži se večer našeg nastupa. Lijepo obučene, pomalo uzbudjene, dočekujemo goste recitala. Sve ih je više i više. Dolazi i mladi glazbenik s gitarom u futroli u pratnji svoga profesora. Pogledavamo se i očekujemo i onog drugog svirača. Nema ga.

I prije nego što izgovorene riječi naših pjesama zagrle ljude i svaki kutak ovog lijepog prostora, mladi čovjek, dječak-glazbenik prebire po gitari dok nas glazba uvodi u čarobni svijet onostranog....

Javorka Pangerčić

PEĆ U IZLOGU - POGLED U RATNU PROŠLOST

Izvela sam majku u poslijepodnevnu šetnju našim malim parkom. Prelazak preko zebre nije jednostavan, a osobito radnim danom oko 15 sati. Ako ste, uz to, nešto stariji i sporiji, prelazak iziskuje malo više vremena, sve dok se neki dobri vozač ne smiluje i propusti vas.... Setamo parkom na Radićevom trgu. Snijeg se otopio. Na travi zaostali krtičnjaci i bezbroj malih nakupina zemlje koju su za sobom ostavile vrijedne gujavice. Poneka glavica malih tratinčica izviruje iz trave.

Prošla je Nova. Nema svjetlećih ukrasa. Nema ni šuštavog lišća na granama. Stoljetna stabla crvene bukve, platana, javora i lipa pružaju ogoljele grane k nebu. Ima među stablima i naših vršnjaka, a ima i sasvim novih stanovnika koji pomlađuju park. Tišinu pokatkad remeti škripa osušenih grana platana. Jato razigranih sjenica cvrkuće na staroj lipi koja je prije nekoliko mjeseci opijala mirisom svojih ljekovitih cvjetova.

Sunce se polako spušta i zapada iza oronulih, no i dalje prekrasnih, starih vila na rubu parka.

Vraćamo se. Majka se malo umorila. Sjedamo na drvenu klupu da odmorimo stare noge. Ubroz ustajemo. Hladno je i krećemo dalje. Jato golubova uz lepet krila u luku se spušta na krov obližnje zgrade. Često su tu na livadi ili krovu. Neki ih čovjek hrani suhim komadima kruha ili zlatnim zrnjem kukuruza.

Prelazimo zebru kod velikog rotora. Tek što smo skrenule u Nazorovu, pogled mi zastaje na izlogu... Što je ovo? Tu je bila, čini mi se, mala trgovina naših pčelara. Sad je u izlogu lutka u staroj vojničkoj odori! Zastajemo. U desnom uglu izloga pogled mi privlači stara, zahrđala, limena peć... Govorim majci da sam u takvoj peći i ja ložila vatru kad sam tijekom rata boravila na Velebitu!

Kad – gle čuda! U lijevom uglu izloga, pri dnu, tekst koji kaže da je to peć s Velebita, s lokacije Dušica! Spuštena je prije 18 godina s planine, a sputali su je na improviziranim drvenim nosilima na svojim rukama bjelovarski veterani. Dovezena je u Bjelovar i evo je sad tu, pred ma nom!

„Mama, pa to je naša peć! Peć u kojoj smo na Dušicama tijekom Domovinskog rata vatru ložili sirovim, bukovim drvima dok je vani bio debeli snijeg! Snijeg koji je visinom premašio visinu moga struka!“

U času naviru sjećanja, kao da je jučer bilo: Hladan vjetar neumoljivo fijuće i nosi snježne pahulje tako guste da zasljepljuju.... Snijeg je zapao iznenada. Drva u baraci su pri kraju. Šaljemo muški dio „KAME“ (Kirurško-anestesiološka mobilna ekipa) da donesu drva. Donijeli bi oni kad bi znali otkuda. Snijeg je zameo naš ogrijev. No, zahvaljujući ženskom dijelu naše ekipe koja je prije nevremena obilazila okoliš barake u potrazi za suharcima, pronašli smo hrpu ispitnih bukovih grana zatrpanu debelim snijegom. Ispilili su ih pripadnici Omega ili neke druge specijalne postrojbe koja je tu držala crtu razgraničenja s neprijateljem... Promrzlim rukama iskopali smo zaledene komade drva. Hladnoća nam je štipala, a snježne pahulje brije naše gole, crvene obraze i promrzle nosove. Nosnice su se pri udisaju lijepile, znači da se temperatura spustila sigurno ispod -10 stupnjeva Celzijusa, a možda i više!

Žurimo. Treba se što prije maknuti s vjetra u našu baraku, baraku sklepanu od grubo izrađenih dasaka. U početku je baraka služila kao sklonište za planinske konje koji su iz podnožja planine na svojim samarima na položaje nosili naoružanje i ostalu logistiku. Vjerno su služili specijalnim jedinicama. Dolaskom helikoptera konji su ostali pasti na nižim pašnjacima, a baraka je pripala vezistima i KAMAMA. Drveni zidovi barake koja je kao sojenica postavljena na podrezanim bukvama, propuštili su sunčeve zrake u tamnu unutrašnjost barake kad je ono s neba obasjavalo. Još su se bolje mogli osjetiti vjetar i hladnoća koji su kroz pukotine prodirali i zavlaciли se u kose, u tijela sklupčana u vrećama za spavanje na zajedničkom drvenom ležaju. Stiskali smo se jedni uz druge – što od hladnoće, što zbog skućenog prostora i tako čekali da prođe još jedna noć. Noć neizvjesnosti, iščekivanja, strahovanja.... Hoće li nas neprijatelj možda ove noći napasti? Bili smo na prvoj crti! Sve je moguće....

Pred jutro umor i san prevladali su i prevarili nas. Probudila nas je hladnoća – vatra se ugasila! U limenoj peći ona ne gori dugo. Ako ne dodaš novo drvo na vrijeme, ona se gasi. Moramo naložiti novu vatu. Kolike smo vatre upalili? Koliko smo sirovih cjevanica stavili u tu našu limenu peć? Tko to zna? Može li vatra plakati? Mislim da može. Vidjela sam suze koje su kapale iz sirovog, zapaljenog bukovog drveta, drveta koje nas grije, a ipak – plače! Kad bi se rasplamsalo punim plamenom, grijalo nam je tijela i duše...

Tu smo, nebu pod oblacima, daleko od voljenih, daleko od dječice, bračnih drugova, roditelja, daleko od prvih ljubavi... Sve okolo hladno, hladno i oko srca. Trebala nam je toplina, toplina u duši. Pružila nam ju je vatra, plamen u limenoj peći. Grijala je promrzle ruke, promrzle duše...

U peći smo na žeravici i plamenu kuhalili kavu, čaj... Pitate se – u čemu? U džezvama, u limenim džezvama. U limenoj peći. Odakle nam? Nekoliko sam ih i sama napravila od limenki. Najbolje su bile one od komposta. Kompot bismo pojeli, a od dopola otvoreni poklopac savinula bih oko komada drveta ili dašćice i pričvrstila ih s dva čavlića. I – džezva je gotova! Naliješ vodu i s njom na plamen, na žeravicu...

Mislim da su to bile najbolje kave i najbolji čajevi popijeni ikada u životu, popijeni iz naših limenih džezvi, skuhanih u našoj limenoj peći, kave i čajevi s okusom dima i sivog pepela, popijeni na 1300 m nadmorske visine. Gdje toga još ima?! Ne znam, ali znam da je bilo od 1993. – 1995. na Velebitu, na Dušicama, na prvoj crti....

Nada Vranko-Nagy

UDRUGA TJELESNIH INVALIDA BJELOVAR PROVODI LITERARNE I GLAZBENE RADIONICE ZA STARIJE OSOBE S INVALIDITETOM

Udruga tjelesnih invalida Bjelovar provodi literarne i glazbene radionice za starije osobe s invaliditetom u okviru odobrenoga projekta: „54 + Kultura“ od strane Ministarstva kulture.

Cilj projekta obuhvaća socijalno uključivanje i unaprjeđenje kvalitete života osoba s invaliditetom starijih od 54 godine kroz aktivnu participaciju u kulturno-umjetničkim aktivnostima, uključujući glazbene (zbor) i literarne radionice za članove Udruge tjelesnih invalida Bjelovar.

Radionice su namijenjene odraslim članovima Udruge tjelesnih invalida Bjelovar starosne dobi 54 i više godina života, a zamišljene su kao interaktivno druženje i razmjena iskustava, uz stručnu podršku i vodstvo. Na literarnim radionicama obrađuju se teme literarnog stvaralaštva dok glazbene radionice obuhvaćaju formiranje i uvježbavanje osnova glazbe i mješovitog zbora.

Radionice se održavaju u prostorijama Udruge tjelesnih invalida Bjelovar, Ivana Gundulića 1, Bjelovar. Predviđeno trajanje radionice je oko 90 minuta. Radionice su besplatne uz osigurano osvježenje i radne materijale.

Glazbene radionice (mješoviti zbor) održavaju se srijedom od 17:00 do 19:00 sati u prostorijama Udruge, Gundulićeva 1 pod stručnim vodstvom gospodina Gorana Krune Kukolja.

Literarne radionice održavaju se četvrtkom od 14:00 do 16:00 sati u prostorijama Udruge, Gundulićeva 1 pod stručnim vodstvom gđe Đurđe Vučetić.

UDRUGA TJELESNIH INVALIDA BJELOVAR ODRŽALA XII. SUSRET OSOBA S INVALIDITETOM HRVATSKE „BJELOVAR 2019“ I DAN OTVORENIH VRATA UDRUGE

Udruga tjelesnih invalida Bjelovar održala je u petak, 10.05.2018. godine, s početkom u 9,00 sati, hotel Central, Bjelovar, V. Lisinskoga 2., XII. Susret osoba s invaliditetom Hrvatske pod nazivom „Bjelovar 2019“ u sklopu kojeg je organiziran i Dan otvorenih vrata udruge.

Događanje je službeno otvoreno himnom Republike Hrvatske koju su otpjevali sudionici glazbene radionice koja se provodi u sklopu projekta „54 + Kultura“, nakon čega je uslijedio glazbeno-recitatorski nastup sudionika glazbene i literarne radionice projekta uz pozdravnu riječ domaćina, predsjednika Udruge Tomislava Novosela i voditeljice projekta Ivane Toncer.

Predsjednik Udruge Tomislav Novosel prisutne je izvijestio o radu i postignućima Udruge te naglasio kako je značajan broj članova sudjelovao u više od jedne aktivnosti što upućuje na zaključak da su aktivnosti dobro odabrane i da su članovima od koristi!

Dan otvorenih vrata Udruge tjelesnih invalida Bjelovar obilježen je uz prezentaciju EU projekata: „Osobni asistenti – bolji život osoba s invaliditetom!“ financiranoga od strane Europskog socijalnog fonda, Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020, PT1 Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, PT2 Hrvatski zavod za zapošljavanje i „54 + Kultura“ financiranog od strane Europskog socijalnog fonda, Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020, PT1. Ministarstvo kulture, PT2 Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva te prezentaciju ostalih projekata i aktivnosti udruge.

Za sportska natjecanja nadležan je bio Mladen Rajković, voditelj sportskih aktivnosti Udruge.

U sportskim igrama, uz domaćina, sudjelovali su i gosti iz sljedećih udruga: Udruge invalida Križevci, Udruge osoba s invaliditetom, distrofije, cerebralne i dječje paralize i osoba s ostalim tjelesnim invaliditetom grada Siska, Udruge osoba s invaliditetom Daruvar, Udruge osoba s invaliditetom „Bolje sutra“ Grada Koprivnice, Udruge invalida Koprivničko-križevačke županije, Gradskog društva osoba s invaliditetom Đurđevac, Udruge tjelesnih invalida ILO Ivanec, Udruge osoba s invaliditetom Krapinsko-zagorske županije, Društva distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Čakovec, Udruge branitelja liječenih od PTSP-a Grada Bjelovara, UHDDR-a Bjelovar, Udruge tjelesnih invalida „LIO“ Ludbreg, Udruge OSI – osoba s invaliditetom Kutina i Udruge osoba s invaliditetom Virovitica.

Događaju su nazočili gosti: Jasmina Radojić – pročelnica Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu zaštitu i umirovljenike Bjelovarsko-bilogorske županije, Zvjezdana Galkowski – ravnateljica POU Bjelovar, predstavnice Centra za socijalnu skrb Bjelovar Sanelu Mlatilik i Lidiju Kozić, predstavnik Općine Rovišće Ivica Tanjić, predstavnik Hrvatskog saveza cerebralne i dječje paralize Benjamin Petrović te djelatnici Instruktažnog centra Križevci.

Svi zainteresirani mogli su sudjelovati u zdravstvenom savjetovalištu kojega provodi stručna suradnica Udruge, Nada Bilek, s pomoćnicom Ines Seleš.

Nakon sportskih natjecanja uslijedilo je proglašenje pobjednika i zabava do kasno popodne uz glazbeni sastav.

POSJETE KAZALIŠTU

U sklopu projektnih aktivnosti „54 + Kultura“ organizirani su odlasci u kazališne i kulturno-umjetničke ustanove za sudionike projekta koji su prilagođeni osobama s invaliditetom.

Više o aktivnostima na linku: <http://utib.hr/54-kultura>

UDRUGA
TJELESNIH INVALIDA
BJELOVAR

Nacionalna
zaklada za
razvoj
civilnoga
društva

www.esf.hr

BILTEN

UDRUGE TJELESNIH INVALIDA BJELOVAR

UREDNIK: Ivana Toncer, bacc. oec.
BJELOVAR, svibanj 2019.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.